

Bør sto norske sosialister?

UAVHENGIG AVIS

Nr. 3 - 1992 — 41. årgang

HVEM SKAL «TILGI»?

Av Hrodgeir

En «Leser» i Sykkylven gir i VG uttrykk for at «frontkjemperne nå endelig bør gis tilgivelse» — visstnok på bibelsk grunnlag. Det er pent tenkt — og takk for det!

«Også en leser» i Trondheim stiller seg avvisende til en slik tilgivelse, fordi frontkjemperne var ved fronten, og derfor er «farlige folk». (VG 25/1 -92).

Begge lar imidlertid spørsmålet om hvem som spesifikt skal tilgi stå åpent, likeså om hva som skal tilgis og i tilfelle hvorfor.

Er det de juristene, som i strid med Grunnloven konstruerte «Provisoriske anordninger» med tilbakevirkende kraft under krigen for å få dømt frontkjemperne etter krigen, som skal tilgi?

Skal tilgivelsen komme fra massemediene, som uavbrutt i snart 50 år har desinformert om og hetset mot frontkjemperne? Eller kanskje fra de lunkne som

ikke gjorde et dust under krigen, og som i sin feighet og følelse av utilstrekkelighet og av avmekthet retter sitt hat mot frontkjemperne, som står lettest til for hogg?

Behov for eller ønske om tilgivelse forutsetter skyldfølelse. Har noen spurt frontkjemperne om de ønsker eller føler behov for «tilgivelse»?

Hva skal i tilfelle tilgivelsen bestå i, og hvordan skal den uttrykkes?

«Også en leser» henviser til «folkets rettsoppfatning», men denne er pr. definisjon ikke annet enn manipulert moralsk indignasjon som svinger i takt med den til enhver tid gjeldende hensiktsmessighet — og som oftest i strid med siviliserte rettsbegreper.

«Også en leser» sier helt riktig at «de aller fleste av frontkjemperne er forlenget integrert i det

(Forts. side 6)

Solidaritet med Finland

Av Trygve Engen

Mykke godt kan seiast om radioprogrammet «Sånn er livet» fredag 14/2. Serleg gledeleg var det at både Jan Didriksen og Trygve Bull var så velvillig innstilte til reising av minnestøtte over falne austfrontkjemparar ved Bamble kirke. Og at Steenstrup så klårt fekk tilbakevise påstanden om at Norge var *alliert* med nokon av partene i stormaktskrigen. Vidare at Baardseth fekk fram poenget om støttepakta mellom Tyskland og Sovjet, ei pakt som heller ikkje var nokon *allianse*.

Men utan å laste nokon av deltakarane må ein ha lov å peike på at mange, svært viktige ting ikkje vart nemnt! Først og fremst samhugen og solidaritet

(Forts. side 6)

Den store utfordringen: ORDEN - RETTFERD - FRED

Av Frederik Skaubo

I en tid hvor det i stadig større grad både skrives og snakkes «med store bokstaver», er det vanskelig å finne reelt innhold i budskapene. Reklamens heseblesende virkemidler er forlenget tatt i bruk også i det som burde være seriøs opplysning og nyhetsformidling.

I politikken har demagogi lange tradisjoner. Mange mener det er et vesentlig element i all politikk. Når det gjelder å forherlige egne idealer og å sverte motparten og deres påstander, har knapt noe middel vært uprøvet.

Her på berget husker vel de som var politisk bevisste før den annen verdenskrig de marxistiske slagord. De som i sovjet-samveldets og klassekampens ærend fordømte religion, for-svar, borgerskap, privatkapital,

eiendomsrett og nasjonalsinn i vendinger som neppe var parlamentariske.

I de år, nærmere bestemt 17. mai 1933, sto Vidkun Quisling frem med oppfordring til det norske folk om å slutte opp om Nasjonal Samling, en nasjonal samlingsbevegelse. Hans budskap og høyst udramatiske slagord: *orden, rettferd, fred*, ble ikke skreket ut bak knyttede ne-ver av huiende masser. Med åpen hånd og klar tale prøvet Quisling å vekke vårt folk til innsats mot fattigdom, likegyldighet og politikerkrangel. I slagordet lå løsningen.

Orden, rettferd, fred — de tre ordene lyder hver for seg enkle og hverdagslige, men sammen er de dynamitt. I de tre ordene ligger et krav om selvdisciplin,

(Forts. side 6)

Skandinaver og franskmenn de siste som kjempet foran Reichskanzlei

Divisjon Charlemagnes siste uker.

Jean Mebire: «Mourir à Berlin». Forlag: FAYARD, Paris. På tysk v/Dr. Erich Kopp: «Berlin im Todeskampf 1945». Forlag: K.W. Schutz KG, Preussisch Oldendorf. (400 sider, ca. 100 bilder).

Et utbredt ønske om å gjøre en innsats i kampen mot bolsjevismen formet seg som en europeisk reising. De fleste frivillige ble etterhvert dirigert til Waffen-SS, som ble til Europa-hæren, bestående av 38 divisjoner med frivillige fra 32 nasjoner. Et fellesskap som historien ikke hadde sett maken til. I tillegg til vest-europeerne fantes det også kaukasier, azerbajdsjaner, turkmener, hinduer og muselmaner m.fl. med i fellesskapet.

Man antar at 60.000 franskmenn deltok i krigstjeneste på tysk side. Mange meldte seg direkte til forskjellige tyske mil-enheter. I juli -41 ble den Franske friv.-legionen L.V.F. opprettet, høytidlig proklamert og vel-signet av høye beskyttere som kardinalen og andre dignitærer. 13.000 meldte seg i løpet av noen dager, 5.800 ble godtatt.

En ren, fransk formasjon med franske offiserer og mil.-reglement. Det samme gjaldt den såkalte Miliz, jan. -43, 5.000 mann, samme tidsrum pågikk også utdanning av frivillige for marinen, 2.000 mann, av rekrutter til en egen større transportorg. og av rekrutter til «Phalange Africaine» m.f. og (etter en lov av den 22/7-43 og fr. regjeringens klarsignal) til en egen SS-Sturm-Brigade.

Franskmennene utmerket seg særskilt overalt hvor de kom i innsats. Men tapene var enorme. Under Sovjets offensiv på midtavsnittet i juni/juli -44 — Legionen LVF var da redusert til 1.000 mann, under Gen. Puaud — omtaler en sovjetisk særmelding at de er blitt oppholdt av «hårdnakket motstand av 2 franske divisjoner!» I Wehrmacht-berichte fikk de ofte lovende omtale.

De rene franske avdelinger ble mer eller mindre desimert. De ble snart vant til nyoppsettninger — iblant med påfylling av sårede som var leget eller nye frivillige. I 1944 ble restene av de franske enheter + franskmenn i andre formasjoner + nybakte soldater samlet sammen, for å danne 33. Waffen-

Av Erik Andreas Rishovd

Grenadier-Division der SS «Charlemagne».

Inne på sjette krigsåret, med skrikende mangel på mat, uniformer, våpen og øvrig utrustning, var det en storbedrift av

alle å klare oppsetning og utdanning av en divisjon. Hard-trening på tomme mager. Støvler, stålhjelmer o.a. personlig utrustning manglet. Våpen og tanks manglet. En del av disse fikk de etter en tid i innsats. Et (Flak) luftvern-kompani som var utlånt og mannskaper som gjennomgikk spesialistkurser kom også til under kampene. Komplette skulle divisjonsstyrken være 7.000 mann. Div.-kommandør General Puaud med Brigadefører Dr. Gustav Krukenberg som nestkommanderende.

Den 21/2 1945 o.følg. dager losses 5.000 mann av «Div. Charlemagne» fra jernbanevogner i Hammerstein nordøst for Stettin, uvitende om at de befinner seg midt i blinken for angrep fra to hold. I tillegg til horden fra øst kommer en sovjet-styrke mot samme punkt fra sydvest. Utan tid og anledning til formering i samlet forsvarsstilling, blir enheten splittet opp — kompanier og mindre grupper går inn i kampen som de «står og går», uten kontakt med andre eller hverandre. Ildåpen blir et sjokk og fortsettelsen et sammenhengende helvete. Sovjet-hæren ruller nå frem som tys-

kerne gjorde i -41, men med tilsynelatende ubegrensede ressurser. Konsentrert stalinorgel- og artilleriild baner veien for kolonner av tanks og etterfølgende infanteri, et lementog som ikke lar seg stoppe av noe. Og denne flod skulle noen franskmenn forsvare seg mot med bare lette infanterivåpen, uten fly- eller artilleristøtte, uten panser eller bistand fra naboavdelinger. Men de kjempet med dødsforakt — og med veldige tap.

Den 25/2 kom det en ny bataljon + endelig en Pak-avd. panservern. Ca. 3/4 av div. + kommandør inn i en ny snare, som de kjemper seg ut av den 26. Da div. samles i Neustettin om kvelden er over 2.000 falt, såret og savnet. Da kommer dessuten «noen hundre» nye og endelig tilbake den utlånte Flak-avd. (luftvern). Senere kommer også Standf. Zimmermann med en bataljon.

Kampene pågår hele tiden uten stans og med en sånn hastighet at det er umulig å bestemme russernes posisjoner til enhver tid. Når Charlemagne natten til den 4/3 skal gå mot Körlin for å forsvare byen, blir flere avdelinger avskåret alle-

(Forts. side 7)

Norske krigsveteraner i Finland 1941-1944

Postgiro 0825.0348798
Postboks 2348 Solli,
0202 Oslo

fortsetter innsamlingen til minnesmerke over de falne og trenger dine bidrag.

På forhånd takk!

Villierte forbrytelser ett minutt før tolv

Av Håkon Glosli

rakettenes bane:

«64 raketter på vei mot skipet. En eneste falt i vannet. De andre 63 slo inn i skipet. Det var som en enorm ildkule eksploderte».

Da den polske legen, dr. Borucki, tok avskjed med sin venn Joseph Owczarek på «Cap Arcona», skiltes deres veier. Owczarek gikk opp på dekk, dr. Borucki gikk nedener. I dette øyeblikk slo de nye raketter fra «Typhoon»-jagerne inn i skipet. Dr. Borucki døde straks.

«Cap Arcona» brant på flere steder samtidig. Hele skipet skal som under et jordskjelv. Alle ville opp fra de nedre dekkene. En franskmann kom opp trappen, klærne hans brant. Han stammet: «Bare vann, ild, alt er kaputt!» Derpå sank han livløs sammen. Da alle de reddede kom fra akterskipet, måtte alle som befant seg mittskips eller i forskipet være omkommet.

Men også under C-dekk syntes alle å ha funnet døden, for der hadde ilden rast ekstra kraftig. Golvet over var allerede blitt svært varmt, og skrikene under dette opphørte, som ved et slag.

De som hadde kommet seg opp på dekket, var ikke dermed reddet. På ny kom britiske maskiner i lav høyde mot skipet. Denne gang skjøt de med maskingeværer, slik som det tre måneder tidligere ble gjort i Dresden mot den flyktende sivilbefolkning. Her i Lübeck-bukten vendte de seg straks vekk fra «Cap Arcona» til de øvrige skip, først og fremst mot «Thielbeck».

Ytterligere en ny eskadre var i mellomtiden satt inn mot skipet. Katastrofen tiltok i intensitet. Fem britiske Typhoon fyrte av sine raketter mot lasarettsskipet «Deutschland» og fire mot «Thielbeck». «Deutschland» fikk 40 rakettreffere, altså cirka to tredjedeler av treffertallet for «Cap Arcona». På «Deutschland» brøt det straks ut brand fra hekk til baug, hele det 22.000 brt. store skipet sto i flammer. «Thielbeck» ble i løpet av kort tid innhyllet i røk med 30° slagside mot styrbord. Den sank straks og tok med seg 2.000 mennesker ned i dypet, forbrante og sårede fra jagerflyvernes skyteri, kz-fanger og voktere fra marinerekreasjonskompaniet, besetningsmedlemmer og noen kvinner fra arbeidstjenesten.

I alt forårsaket flyangrepet på de tre tyske kz-skip og lazarettsskipet «Deutschland» 7500 dreperte og druknede. Hundrevis av døde ble først gjenfunnet uker,

(Forts. side 6)

To år etter krigsslutt, 12. mai 1947, rettet Hubert Lindenthal et brev til politiet i Bremen:

«Moren til en av mine krigskamerater, født og f. t. boende i Graz i Steiermark, har bedt meg om å ettersøke hennes sønn, som hun ikke har hørt noe fra siden desember 1944. Vedk. ble skrevet ut fra et lasarett i Hamburg høsten 1944 og opptatt i et rekreasjonskompani som deretter fikk oppgaven som vaktmannskap ved arbeidsleiren Neuengamme . . .».

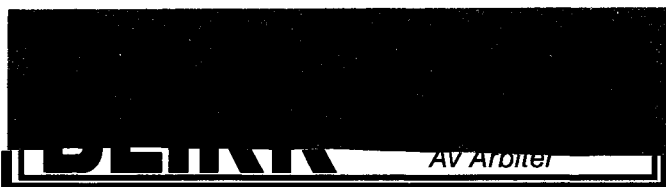
Svar på dette fulgte i et brev et halvt år senere 13. nov. 1947, som kom fra «The British Naval Headquarters Naval Document Centre» og lød i avskrift:

«Etter foreliggende materiale var matrosen Semplitsch fra 12. nov. 1944 ved 25. Mar. Res. Avd. Denne enhet ble innsatt til overvåking ved KZ-arbeidsleiren Bremen-Farge, uteavdeling fra Neuengamme. I begynnelsen av mai 1945 ble denne enhet med fanger tatt ombord på de tre dampskipene «Cap Arcona», «Deutschland» og «Thielbeck». Disse skip ble den 3. mai, bombardert av fly og gikk under.

Det kan dessverre ikke være noen tvil om at matrosen Semplitsch fant døden under bombardementet av de tre KZ-skip den 3. mai 1945, straks før klokken 14.30 i Lübeckerbukten. Muligens kan hans lik være begravd navnløst på en av de mange kirkegårder ved Østersjøen, men muligheten er der også for at havet ennå ikke har frigitt ham . . .»

Hva foregikk i Lübeckerbukten den 3. mai 1945, altså 4 dager før krigsslutt? Selv for en som er temmelig fortrolig med luftkrigsmaterien fra tre årtier tilbake, kan viktige begivenheter være utelatt.

Da forfatteren fikk høre en beretning om skipskatastrofen i Lübeck-bukten, grep han til de bøker som har til oppgave å gi orientering for allmennheten, de vanlige lexika. Men selv disse berettet ingenting om denne — historiens største skipskatastrofe (ved siden av «Gustloff»-dramaet). Verken i «Meyers store lommeleksikon i 24 bind» av 1981 med 150.000 stikkord eller i Ploetz. «Annen verdenskrigs historie», finner en noe om dette. I «Meyers» finner en 16 linjer om Titanic's undergang, men om den langt større skipskatastrofe i Lübeck-bukten finner en ikke en linje. Er ikke de

Valg mellom øst og syd

Den tidligere Sovjetunionen skriker etter hjelp og assistanse fra i-landene. Det samme gjelder, om enn ikke helt i samme grad, de øvrige tidligere kommunistland i Øst-Europa. Samtidig er de utenom-europeiske u-land det samme umettelige sluk som før. Hva skal vi vel nå gjøre? Fordoble u-hjelpen? Jeg tror det er en umulighet. De fleste i-land vil ha meget vanskelig for å øke sin u-hjelp i noen vesentlig grad. Altså gjenstår å ta den hjelpen som skal østover, av de midler som opprinnelig var bestemt for sydligere land.

Hvor stor del av hjelpen bør så gå østover og hvor meget sydover? Jeg tror det vil være såvel økonomisk som politisk fornuftig for en tid å kanalisere mest mulig østover. De tidligere kommunistland vil forholdsvis fort kunne greie seg selv om man bare hjelper dem over den akutte krisen de er oppe i. Dersom vi ikke hjelper dem i tilstrekkelig grad, kan vi risikere en tilbakevending til autoritære, mer eller mindre kommunistiske systemer, og hvilken ulykke ville ikke det være for verden. De stadig større demonstrasjonene av gammelkommunistere i Moskva er ikke noe hyggelig tegn. Hjelpen til u-landene i syd har pågått i tiår etter tiår uten synnerlig virkning. En reduksjon av hjelpen de nærmeste år vil selvfølgelig være følbar, men ikke katastrofal. Dessuten har vi andre måter å hjelpe disse landene på, f.eks. ved frihandel.

Selvstyre for Syd-Tyrol

Etter første verdenskrig fikk Italia seg tildelt provinsen Syd-Tyrol til tross for at flertallet der var tysktalende. Siden har dette vært et uromoment både internasjonalt og innad i Italia. Under den annen verdenskrig var spørsmålet en anstøtssten i forholdet mellom Hitler og Mussolini, men førstnevnte satte det aldri på spissen. Opp til de siste år har det vært en god del sabotasje organisert fra tysksyrolsk side. zitalienerne har aldri villet diskutere en tilbakeføring av området til Østerrike, men nå i 1992 har Syd-Tyrol i det minste fått en viss grad av sproglig, kulturelt og finansielt selvstyre. Det var sannelig på tide etter 78 år med tildels hard kulturell undertrykkelse.

Fred i El Salvador

Ingen må innbille seg at det så fort og forholdsvis lett ville ha kommet til fred mellom regjeringsstyrkene og opprørerne i El Salvador om det ikke hadde vært for utviklingen i Sovjetunionen og bortfallet av den kalde krigen. De salvadorianske revolusjonære har gjennom alle år via sandinistene fått sine forsyninger fra Kreml og Kremls satellitter. Nå er disse forsyninger opphørt. Derfor villigheten til fred fra de røde opprøreres side.

Leve ytringsfriheten!

I Østerrike forberedes en lov som skal gjøre det mulig å tildele ned til ett års fengsel for utdeling av flyveblader med såkalt «nazistisk» innhold, dette fordi det i øyeblikket eksisterer en lov som fastsetter minst fem års fengsel for «nazistisk» virksomhet. Det er vel for mye for å utdele flyveblad.

Le Pen skremmer vettet av de etablerte

Når dette leses, vil antagelig de franske valg være over (22. mars). Det man i øyeblikket frykter på etablert hold, er at Le Pens sterkt nasjonalistiske parti skal lande på et sted mellom femten og tyve prosent av stemmene. I visse distrikter i det sydlige Frankrike kan han til og med komme opp i over tredve prosent. Det er folkelig motstand mot fremmedkulturell innvandring som bærer Le Pens parti frem.

Tyske valglistene i Polen

Ved det siste parlamentsvalg i Polen ble det stilt tyske valglistene i Breslau, Stettin og valgkretsene Oppeln, Tschenschow, Kattowitz og Gleiwitz. Størst suksess hadde den tyske listen i Oppeln, der den fikk 74.251 stemmer, ble kretsens største parti og fikk 4 av de ti kandidatene. I Tschenschow fikk tyskernes liste en av åtte kandidater, i Kattowitz en av sytten og i Gleiwitz en av tretten.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
AAGE-H. BERG

Redaksjonssekretær:
HAKON WARENDORPH

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
Mandag, tirsdag og torsdag kl. 11—15.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10,-.
Girot: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- + m.v.a. pr. spaltem.m. Minstepris kr. 100,-.
Utgiver: A/S HISTORISK FORLAG.
ISBN 0802-9652

Du skal ta alt i beste mening

Det er gått en del år siden de første klubbeslag traff oss NS-folk etter krigen. Etter hvert er klubbene skiftet ut med nåler. Nålestikkens epoke overtok og vedvarer. Det gjelder særlig media og det offentlige Norge. Ingen anledning er blitt forsømt til å gi oss små og store injeksjoner av edder og galle.

Noe av det mest offentlige er rikets stortingspresident. Norges fremste mann etter Kongen sier klart at han anser et annet folk enn det norske som sitt eget — i norsk TV foran diverse millioner. Foran et par millioner berlinere erklærte president J.F. Kennedy: Ich bin ein Berliner. Han mente at han stillet seg solidarisk med disse berlinerne i deres trengselstund.

Vi skal ta alt i beste mening. Slik formaner den religion som er vår stats kirke. Den forplikter såvel Konge som stortingspresident og oss andre. Vi strekker oss derfor så langt at vi «velger å tro» at herr Benkov i likhet med Kennedy gjennom sine utsagn ønsket å vise samhold og medfølelse med et folk i trengsel. Derfor har ikke vi eller andre stillet vår stortingspresident til ansvar for hans uttalelser om nasjonal tilhørighet.

I 1941 stod et av våre broderfolk for annen gang på kort tid foran sin utsettelse. Noen tusen nordmenn «valgte å tro» at tiden var inne til å yte hjelp, og de lot handling følge ord. Mange av dem overlevet ikke denne hjelpeaksjonen. De ga livet i kampen mot bolsjevismen og Stalins Røde Armé. Finlands skoger ble deres siste hvilested. De kjempet for Norges sak, men hadde også rom for et annet folk, finnene. Det ble deres bane — nå også 50 år etter.

Nå ønsker deres kamerater og etterlatte å reise et minnesmerke over dem der øst. På finsk grunn og med finske myndigheters tilslutning — med egne midler.

Da stikker hestehoven frem under kappen på smålighetens forkjempere. Ikke den hestehov som vi i vårt originale hjørne i februarnummeret antydnet kunne være et vårtegn, men nettopp det kalde hat som gjengjelder på barn i flere ledd hva anses som fedres ondskap, og som prediker øye for øye og tann for tann. Det som er mannen med hestehovens merke. Og hvem har denne gang iført seg hestehoven? Jo, nettopp han som proklamerer sin overnasjonale omtanke.

At også andre folk kunne og burde være gjenstand for ikke bare varme tanker, men også håndfast hjelp, særlig når det var et broderfolk i nød, det er for vår fremste politiker ingen legal tanke. Dette er så viktig for Jo Benkow at han — uten oppfordring — vil bruke sin innflytelse overfor sin finske kollega, talmannen i Den finske Riksdag for å få stoppet denne uhyrlighet. Han vil for nesten enhver pris forhindre at norske falne i Finland under «fortsettelseskrigen» 1941—44 får et minnesmerke langt øst i Finlands skoger hvor de kjempet og falt.

Vi har for høye tanker om våre finske venner til å tro at stortingspresidentens utspill får betydning.

En vi imidlertid ikke har høye tanker om er Jo Benkow. Han har ennå ikke oppfattet at det er Finlands heltemodige og nesten ufattelige kamp mot barbariet fra øst i to kriger, som hindret at Norge og Sverige led samme skjebne som den som ble «øststatene» til del. Enhver innsats og hjelp til og for Finland burde kvalifisere til både minnesmerker og takk.

Hvor sto norske sosialister?

Av Øyvind M. Berge

Gorbatsjov, kommunistpartiets siste ansvarlige leder. Arven han var pålagt å føre videre, av kommunistene i Stavropol, Gorbatsjovs fødested, ble til slutt for vanskelig å bære. Sovjet-tyranniets betrodde menn, innsatte Gorbatsjov for å lede et av jordens mest syke systemer, inn i fremtiden. Med sitt godmodige smil og sitt vinnende vesen var han håndplukket av partiet og det hemmelige politi, for kommunist-statens sikkerhet, KGB. De som viste denne mannen ryggen fra første stund, får i dag sin belønning, tyranniet har falt. Er det noen som fortsatt ikke har forstått kommunismens og sosialismens budskap, verdensherredømmet, de har etter 24. august forspilt sine sjanser til å forstå. Den 25. august var det de russiske fangene fra tysk dømt død og maktesløs. Siste krampetrekninger i kommunistenes rekker, bak Kreml og KGB senterets forhatte murer ebber ut. De skal fra denne dag stå ansikt til ansikt overfor ansvaret. Partiet er ansvarlig ikke

ansiktene bak, vil nok mange sympatisører av kommunismen, og troende sosialister hevde. Dette må ikke bli historiens dom. Det skal ikke og må ikke skje, at noen kan prate seg bort fra Ukrainas, og alle de andre republikkers blodige jord. Ran, voldtekt og mord av barn, kvinner og menn i millioner. Vi som lever i dag skylder disse kommunistiske og sosialistiske offer oppreisning, og den siste respekt. Vi kan ikke oppreise de døde, like lite som bygdemiljøet i Finske karelen og de andre voldtatte landområder. Men en ting kan vi i dag gjøre, vi kan rette spørsmål til vår egen fortid og nåtid. Hva visste våre egne sosialister, og hva gjorde de overfor kommunister, i Kreml og KGB? Dette må oppta oss alle i dag, kortene skal på bordet, arkivene i Det Norske Utenriksdepartement skal granskes. Vi må ta et oppgjør, for å blottlegge sosialist- og kommunist-propagandaens forlengede

arm, inn i vår Norske stat. Vi skal ha bevis for at sosialistene, ikke visste skjebnen de 5.000 russiske krigsfanger gikk i møte, som stod på Norsk jord da andre verdenskrig var slutt. *Regeringen Gerhardsen* befrikk de russiske fangene fra Tysk fangenskap, og sendte dem rett i armene på kommunister i USSR.

Gorbatsjov har blitt tildelt æren for å ha oppløst kommuniststyre i de Øst-europeiske statene utenom unionen. Dette er propaganda, kokt sammen av sosialister og kommunister. Sannheten er denne: Sovjet Unionen var ikke istand til å demme opp for nye generasjoner frihetstrang. Kommunismens sosialistiske paradisi, et paradisi for de få, bygget på undertrykkelse av massen, var fallit. KGB og partiapparatet kjørte propaganda overfor vesten. Helten var Gorbatsjov i spissen for et perestroika- og glasnost-fornytt kommunistparti. Skurkene var en stein død Stalin og andre døde, kjente og ukjente kommunister.

(Forts. side 6)

Vi har alle krav på en gravsten

Av Ole Bakken

En tid etter okkupasjonen var det i enkelte kommuner forbud mot å sette opp gravstener over NS-folk som døde. Jeg levde i den overbevisning at de tider var forbi, men det skjønner jeg at de ikke er etter å ha hørt Bambles ordfører og dessuten den allestedsopppdukkende motstandsmannen Ole Jakob Malm i radioprogrammet «Sånn er livet» 14. februar. De motsetter seg begge to bestemt at falne frontkjempere og frontøstre

skal få sitt minnesmerke på en kirkegård. Maken til smålighet og intoleranse! At de ikke skammer seg! Det var som om man hørte fariséernes bønn: «Takk Gud, at jeg ikke er som disse mennesker». Men jeg har til nå trodd at såvel fariséerne som vi syndere har krav på en gravsten på vigsløt jord. De tusen landsmenn som falt på Østfronten, har ingen slik sten. Deres enkle gravplasser der ute i øst er forlengst utsett. Det

minste de har krav på er en enkel minnestøtte på en landsens norsk kirkegård uten hensyn til hva de «hellige» mener.

Jeg venter nå på en prest som er så modig at han sier: Disse folk som døde for det de trodde på, skal få sin støtte på min kirkegård, uansett hva politikerne og fariséerne sier. Det er enkel rettferdighet. Men jeg er redd for at «Folk og Land» ikke vil bli nedringt av slike prester.

FINSK DAGSBEFALING JUNI 1941

Finska soldater!

Vårt arorika vinterkrig slöts med en bitter fred. — Trots detta fredsslut har vårt land oavbrutet varit föremål för fiendens hänsynslösa hotelser och ständigt upprejade utpressingar. Dette i samband med ett brottsligt oppviglingsarbete, som åsyftat att bryta vår endräkt, har visat att fienden från första början icke velat en bestående fred. — Denna fred blev också blott en vapenvila, som nu är ändad.

Ni känner vår motståndare. Ni känner hans fortsatta strävanden att förintå våra hem, vår tro och vårt Fädernesland samt bringa vårt folk i trälödom. Denna samma fiende, detta samma hot står nu vid våra gränser. Utan orsak har han brutalt anfallit vårt fredliga folk och fallit bomber i olika delar av vårt land. Fosterlandets framtid fordrar av Eder nya dåd.

Jag kallar Eder att följa mig i ett heligt krig mot vårt folks fiender. Våra stupade hjälter resa sig i denna stund ur de sommarklädda gravkullarna för att ånyo ställa sig vid vår sida, då vi i dag i förbund med Tysklands mäktiga krigsmakt och som dess vapenbröder med allvar i sinnet draga ut till korståg mot vår fiende för att skapa Finland en tryggad framtid.

Vapenbröder! Följ mig denna sista gång — nu, då Karelen folk åter reser sig och gryningen av Finlands nya dag stiger oss till möte.

Mannerheim
Sign.

Carl Gustaf Mannerheim (1867–1951). Marskalk av Finland, Riksförstander, President og øverstbefalende for de væpnede styrker. Nøt en enestående tillit og respekt i og utenfor Finland.

FRIDTJOF NANSEN - NORGES STORE SØNN

Fridtjof Nansen, polarforsker, oseanograf, zoolog og diplomat, er en av de største sønner Norge har fostret. I sine taler, artikler og i sitt forfatterskap, har han gitt uttrykk for tanker og idéer som er like aktuelle i dag som den gang de ble nedskrevet for omkring 80 år siden, på tross av de store forandringer som i denne tiden har skjedd i vårt samfunn. Han gav ungdommen mot ikke bare i idretten men i den nasjonale strid, i selve livskampen. Ved sitt fredsstiftende arbeid, sin utrettelige kamp mot de onde makter, mot rovdrymoralen, mot krigens uhyre, ble han en verdenshelt, et lysende uttrykk for solidaritetstanken. Her står hans kamp for krigsfangene, for flyktningene, for de statsløse, ulykkelige og for det hungrende Russland sentralt. Med sine meningers mot og sin handlekraft vant han aktelse og respekt såvel i Norge som i det store utland.

Som barn ble min nysgjerrighet og interesse for samfunnsproblemer vakt da jeg den 17. mai 1930 paraderte forbi Fridtjof Nansens bære, som var plassert på Aulatrappen foran Universitetet i Oslo. Åtte studenter stod æresvakt rundt den. En epoke var avsluttet, men Fridtjof Nansen hadde satt dype spor i mangt et ungt sinn.

I sitt foredrag om vitenskap og moral, uttaler han et sted at det ikke er de meninger en mann har eller de dogmer han tror på, som er av betydning for hans medskapninger, men det er hans handlinger. Videre sier han at *alvor og sannhetskjerlighet* er dyden som ligger på bunnen av all etikk. En annen dyd av fundamental betydning, navnlig for moderne liv, er sann beskjedenhet.

I et særtrykk for pressen, uttaler han om dagens spørsmål (1909): «Kamp i et folk, om de store spørsmål, kan være utslag av kraft, til en viss grad nødvendig om folkets åndelige og materielle liv ikke skal størkne; mens kamp om former og små-

ting mest er tegn på åndsfattigdom.»

Videre: «Spørsmålet er sannelig ikke; hvor står flertallet; for der vil jeg også stå. Det er vrengebilde av flertallsstyre. Men spørsmålet gjelder hva som for meg er *rett* — for der skal jeg søke å bringe flertallet til å stå. Politikere av den rette malm går ikke til noe flertall; men flertallet kommer til dem. Først da blir de *virkelige* politikere. Kanskje har vi hatt vel få av slike karer i vår politikk, de er vanskelige å få øye på, ikke minst nå for tiden.»

«Vi som var med og gjennomlevde 1905, vi drømte om en ny vår i Norge, da unge, yre krefter skulle gro og ta fatt på all brakkmarken og ulendet som hadde ligget vanskjøttet i de lange år. Nå måtte det komme. Godtroende drømmere var vi, og skuffet er vi blitt. Løvsprettet kom ikke.»

Fra hans foredrag om «Legmannsskjønn og folkeopdragelse», holdt i 1912, hitsettes følgende: Det kan her innskytes at hans omtale av Stortinget er spesielt aktuelt frem til 1940.

«Også i politikken er det legmannsskjønnet, som sitter i høysetet. Hva er vel Norges Storting annet enn en utklekningsanstalt for dilettanter og legmenn! — Ja, det er ikke ment som noen grovhet mot Stortinget. Det kan ikke være anderledes, det ligger i systemets natur. Men med all denne dilettantisme følger lettivethet og mangel på ansvarsfølelse. Hvorledes stelte vi oss ikke i 1892! Fredsvennlige var vi til det ytterste, men uteskende mot Sverige var samtidig vår politikk. Farlig så det ut den gang, men vi var så dårlig beredt til å forsvare oss, at utenlandske krigsskip kunne gått like opp til Kristiania, utenat vi hadde kunnet gjøre noe for å stanse dem. I 1895 opplevde den politikk sitt Waterloo. Det var de samme menn som styrte; men ingen følte ansvaret hvile på seg. Dilettantismen føler aldri ansvaret.»

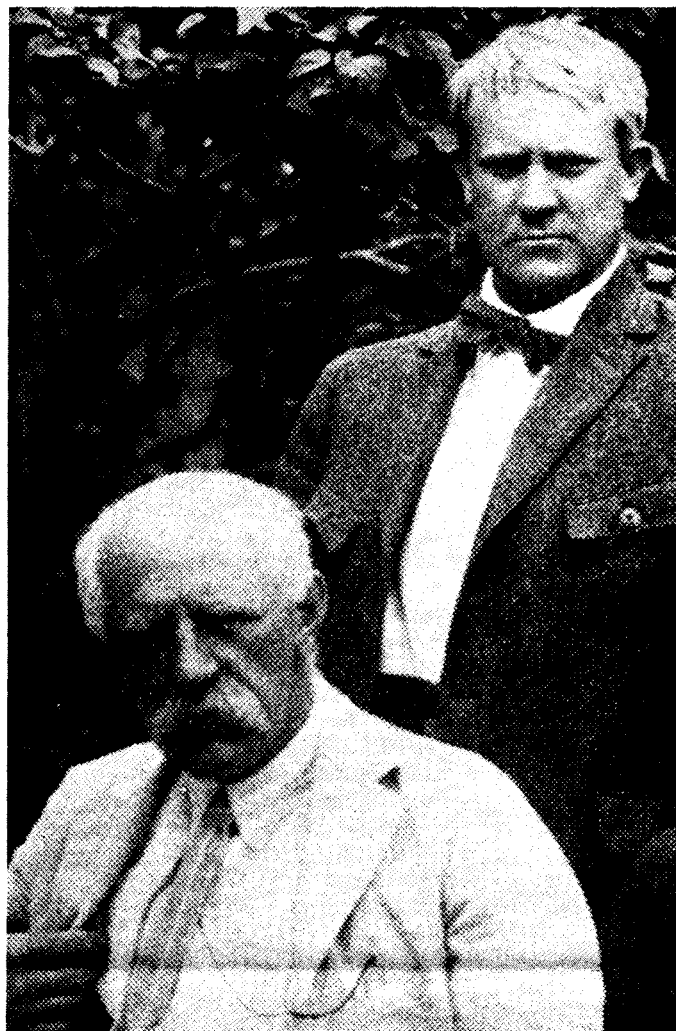
Av E.L., Oslo

«Men, sier man, dette er demokrati, og sådan skal det være. Demokratiet i vår nåværende form vil imidlertid neppe kunne bringe oss noe godt styre. Vår parlamentarisme er i virkeligheten allerede en utlevd regjeringsform. Det var mening i den, så lenge det var to partier. Men nå, da enhver mulighet for en så enkel situasjon er opphørt, kan man heller ikke se noen mulighet for å få en kraftig og ledende regjering. Et systemskifte må det til, om ikke hele vårt offentlige liv skal forsumpes.

Saken er den, at vi befinner oss i en overgangstid. En kulturperiode er forbi, den nye er ennå i sin vorden. Det kan være vanskelig å peke på fremgangslinjene. Men som en oppgave for norske ungdom må det stå å bekjempe dilettantismen og å oppelske hos seg og andre respekten for den grundige fagutdannelse.

Og så en annen ting! Er det mening i det at det skal avhenge av rene tilfeldigheter om de forskjellige næringsgrener og stender skal få representanter inn i tinget? Landets viktigste livsinteresser kan på den vis kanskje bli helt uten en brukbar talsmann. Var det ikke rimelig at

(Forts. side 6)

Hvor kortsynt kan man være?

Av Knut M. Hansson

Nå kommer debatten om Fellesmarkedet og vår eventuelle tilslutning for fullt. Enten vi liker det eller ei. Det er vår langsiktige fremtid det gjelder.

Det har alltid heftet noe kortsynt og usympatisk ved denne debatten — for tyve år siden og nå.

For det første blir den skjemma av en hard og åpenbar materialisme. Det dreier seg om hva vi kan tjene og eventuelt tape.

Hvilke særnorske herligheter kan gå tapt? Den berømte «sjølråderetten» — som i dagens internasjonale verden er en illusjon — er på banen igjen. Kommer stygge europeere til å oversvømme fjord og dal og fjell?

Synet på Fellesmarkedet, slik det kommer fram i den norske debatten, er også nokså flatt og unyansert. Det dreier seg om Roma-traktaten — som vil bli revidert — og «de fire friheter». Det snakkes om hvilke rettigheter og fordeler vi kan oppnå, og hvilke fellesregler vi muligens må akseptere. Under det hele ligger en anelse om at vi egentlig bør holde oss for gode til dette fellesskaperiet. Selv ikke ja-

siden har så meget postivt å bidra med. Handel og industri vil inn fordi — ja, handel og industri! Noe ut over dette, noe med perspektiv forbi pengesekken, vinhyllene og smørberget, er det lite av.

For det andre skjemmes hele debatten, både fra ja- og fra neisiden, av at spørsmålet om vi har noe å gi, noe å bidra med, glimrer ved sitt fravær. Skulle Norge ha noe positivt å tilføre andre europeiske land? Kan vi berike på noen måte? Føler vi i en eller annen sammenheng ansvar for våre europeiske søskenbarn? Nei, det er taust om slike emner i debatten.

For det tredje: Hører vi noe om hva Europa har tilført Norge, hva det gjennom århundrene har betydd for vår velferd, vårt dagligliv og vår kultur? Nei, det er nokså stille om det også. Til tross for at alt det som er vår norske arv, ville vært utenkelig uten impulser utenfra, ikke minst fra Europa. Og — la også det være sagt — både på godt og ondt.

Det er imidlertid et siste og fjerde perspektiv denne artikkel

gjerner vil sette søkelyset på, et perspektiv som dagens debattanter synes uvitende om, eller som i alle fall ikke interesserer dem det ringeste: Det blodige, krigerske, herskesyke og undertrykkende Europa har erstattet denne gamle praksis med fred. Med samarbeid. Med demokratiske styringsformer. Kort sagt: Europa har tatt til vettet. Ikke for tidlig, bevares, men åpenbart uten at noen har lagt merke til det.

Det synes helt utrolig at ikke engang ungdommen har oppdaget hvilken enorm trusel den er blitt befridd for. En århundregammel tradisjon er brutt. Unge mennesker skal ikke lenger med noen års mellomrom av sted til slagmarkene og drepe hverandre med tradisjonsrik presisjon. De kan i ro planlegge sin fremtid, men det faller dem ikke inn å sende en takk til dem som med kunnskap, fremsyn, måtehold og tålmodighet la grunnlaget for et fredelig, samarbeidende Europa.

I det gamle Europa pågikk en evig maktkamp hvor krig avsløste krig. På 1500-tallet begynte for alvor rivaliseringen

(Forts. side 6)

Det originale hjørnet

— OM ETTERTANKE PÅ FORHÅND

Det er ille å undervurdere en motstander.

Langt verre er det imidlertid å undervurdere en medarbeider.

Det er ressursøding på det verste.

HaWa

Kvinner selv stod opp og strede . . .

AV KATHRINE HOLTER

I farens stund såvel som i hverdagslivets slit, har kvinnen alltid fulgt den sterke og modige mann. Og når tiden var moden forat en ny idé skulle skapes, til samfundenes og menneskenes forbedring, flokkedes gjerne først og fremst kvinnen om de diktere som banet veien for den, og sluttet seg med begeistring til den mann som førte idéen frem.

Den nordiske høvdinge-kvinner, slik som vi kjenner henne fra sagatiden, stod tappert side om side med sin mann når det gjaldt, hun stolte på ham, og kjente hans mot. Sikkert er det den samme ånd som gjennom århundreder har besjelet våre fattige og strevsomme fiskerhustruer rundt Norges kyst, og bondekonene i de trange fjelldaler. Daglig har jo disse sett sine menns modige kamp med naturkreftene og den magre jord, og har stått dem bi i et livslangt arbeide for å holde hjemmene sammen.

I vårt århundrede er det ikke minst arbeiderkvinnen, den politiske arbeiderkvinne, som har hatt krav på vår beundring. Med overbevisningens glød har hun stilt seg under den Marxistiske fane, stilltende har hun vært med å bære byrdene under streik og lockout, og måttet undvære de penger som skulle i partikassen — for den hellige sak. Mannen har vært hennes gode eksempel — Karl Marx — den store profet. — Likhet for alle — den bærende idé.

Så er arbeidsløsheten kommet, depresjonen, tvilen. Kan hat og atter hat føre frem til noe godt? Ennå følger hun motvillig med, både hun og mannen er blitt viljeløst bytte i klørne på ærgjerrige partipolitikere. Men

Kjære redaksjon

Det fine med at årene går er at man kan vokse i kunnskaper og erfaring. Man kan se hvordan håp går i oppfyllelse og forventninger knuses. Begge deler kan gi styrke og modning.

Det leie med disse årene som går er selvfølgelig at man blir eldre, ja, riktig gammel kan man bli, som undertegnede. Det hemmer en i ufoldelse og man må lære resignasjonens vanskelige kunst. Men da er jo gamle bragder og minner gode å ha.

En av disse bragder kom jeg over for en tid siden og tårene stod meg faktisk i øynene. Det var min første store offentlige fremtreden; en artikkel i vår første avis. Den het NS. Nr. 3 av første årgang i 1933 hadde jeg fått inn en artikkel under tittel: Kvinner selv stod opp og strede . . .

Samme dag som avisen kom ut, ble det avholdt et folkemøte i Colosseum Kino i Oslo. På hver plass ble utlagt et eksemplar av avisen, og lokalet var stappende fullt lenge før Quisling grep ordet. Jeg skal ikke undervurdere stolthet jeg følte ved å se alle disse mennesker som i dypt alvor leste også de linjer jeg hadde bidradd med. Jeg var glad jeg hadde lagt hele mitt politiske og sosiale engasjement i disse linjene, og jeg håpet så inderlig at de skulle bli forstått, særlig av de mange unge kvinner som hadde funnet veien til møtet. Jeg så for meg den store skare av husmødre og andre kvinner uten politisk erfaring som nå var i ferd med å vokne opp, og jeg håpet så sterkt på deres bistand i det arbeidet jeg mente var så viktig for vårt nesten fortapte fedreland.

Det ville være å overdrive hvis jeg nå, tilbakeskuende, ville si om min gjerning som det er skrevet om min veileder i livet: Han så på sitt verk, og se, det var såre vel. Men jeg har den tro at det jeg har vært med å så, det spirer hist og her. De tanker jeg har tenkt og de ord jeg har talt har hatt en virkning til det gode. Det er det fine med årene som går. Summen av våre gjerninger vokser jo. Min lille stolthet følger vedlagt.

Alle gode ønsker for Folk og Land fra
Katharina Aall Normann

de unge arbeidsløse sønnene bare ler av det hele. — Den røde fane gir jo ikke brød, og hva nå?

Nå er det vår tur. Vi kvinner i by og på land må hjelpe våre medsøstre arbeiderkvinnene, og med dem oss alle, ut av dette uføre. Nå er det våre menn som kaller på oss og som trenger til vår bistand. Sterke og gode menn er stått frem ute i verden og her hjemme, menn som selv tør ofre noe for å redde menne-

sketheten fra ruin. De er ikke egoismens og hatets forkjempere, slik som de fantes i det gammelkapitalistiske og kommunistiske system. De følger Bjørnsons ord: «Politikk er menneskekjærlighet». La oss derfor samles med dem om den nasjonale tanke, den internasjonale tanke, som utgår fra Nasjonal Samling:

Orden - Rettferd - Fred.

Er ikke det enhver kvinnes

ønske for landet og for sitt hjem? Og skal dette ønske nåes, må vi bruke hver stund, tanke og vilje vi har utenom arbeid og hjem til å fremme denne idé. La oss glemme våre personlige ambisjoner og ærgjerrighet, de små ergrelser og daglige bekymringer. Det gjelder som aldri før. Hver eneste kvinne i landet må være med å gi avkall.

For den såkalte tankeløse overklassekvinne vil dette bety litt mere omtanke for andre. For dem som har levet på å høre til de «interessante» og «salongbol-sjevikintellektuelle» å måtte klare seg uten den sensasjonsfølelse dette gir. Den overdri-vende kvinnesakskvinne får oppgi det spennende moment i å kjempe mot mannen som sådan, mens arbeiderkvinnen må lære å bli tilfreds uten drømmen om et kommende russisk paradis.

For den sosialt interesserte, men hittil usikre kvinne (og hvor mange av oss er ikke det?) vil det imidlertid sikkert bare bli en glede å kunne slutte seg til en samling med et så reelt mål som oppbygningen av et klokt og godt menneskesamfund.

Derfor alle kvinner. Alle norske kvinner: Skap «Nasjonal Samling!» I hjemmene — og ute på arbeide! Blandt — Brødre — Fedre — Menn — Sønner. Og blandt — Dere Selv!

**«Folk og Land»
kjemper
rettferdighetens
sak.**

En fakkel i mørketiden

Den i tredveårene meget kjente leder for «blåspeiderne», Kari Aas, ga under okkupasjonen følgende begrunnelse for sitt medlemskap i Nasjonal Samling:

«Den som har arbeidet blant norske barn og norsk ungdom gjennom en menneskealder, kan lett svare på spørsmålet om hvorfor man er medlem av Nasjonal Samling. Gjennom de siste årtier har man merket de oppløsende krefter på alle livets områder, i heim og skole satte disse negative nedbrytende tendenser sine spor: En systematisk undergravning av disiplinen og den respekt som den yngre generasjon bør vise den eldre med erfaring og innsats. Gjennom arbeidsløshet og barnebegrensning kom det inn krefter som tæret på den sunne, rene norske folkesjel. Man hadde ingen samlede idealer å stille opp for den unge slekt. Å lytte til klokkenes Kreml var det som tilsynelatende samlet og lokket, en falsk og dårende klang. Folkekarak-teren var i oppløsning.

Opp mot alle onde vetter set-ter så Nasjonal Samling sitt program, et program som virke som en fakkel i en tid da alle mørkemenn er på ferde. Her ligger vegen klar og konsis, konstruert etter de sanne og sunne prinsipper for en nasjonal og sosial livsstil i pakt med våre beste tradisjoner. Her er linjene rene og rake frem mot et felles mål for alle byggende krefter. Her tennes vårt syn i glød for alt det som er i harmoni med vår innerste, beste vilje, og her får hjertet næring for sine lengsler mot en
(Forts. side 6)

MÅNEDENS PERNILLE

«Jeg har sikkert sagt deg det før,» sier Gullet, som har gjort sin entré og krøllet seg sammen på sofaen, «at du burde ha tenkt på at jeg kom til å bli adskillig høyere da du, da jeg var tolv år, kjøpte denne sofaen. Jeg kan jo ikke strekke benene ut på den.»

«Den er til å sitte i,» svarer jeg, «og det er ikke første gang jeg gjør oppmerksom på det heller. Men det står deg fritt å kjøpe en ny, for den begynner å bli litt slitt.»

«Jeg skal overveie det,» ler hun, «men det er ikke sofaspørsmålet som står på dagsordenen. Det er noe jeg har tenkt på en stund, som jeg må luften for deg.»

«Det pleier ikke å være bagateller som du lufter,» sier jeg, «så jeg er spent på det som kommer.»

«Utgangspunktet er Grim-

stad og Hamsun,» sier hun.

«Og en byste av Hamsun, som kunne komme til å bli en skjendel for byen,» fortsetter jeg.

«Bingo,» sier hun, «men nå skal du høre. Var det ikke så at de som ble anklaget for lands- svik ble forespeilet full gjenopptagelse i samfunnet så snart de hadde sonet sine misgjerninger?»

«Vel ikke med en gang,» opplyser jeg, «de ble jo også fradømt statsborgerlige rettigheter, som oftest for ti år.»

«Men deretter skulle det ikke være noen innskrenkninger,» fortsetter Gullet, «du har satt deg inn i hver detalj i forbindelse med landssvikoppjøret, så korriger meg hvis det jeg sier ikke stemmer.»

«Nei, det stemmer det,» be- krefter jeg.

«Hvorfor kom de da, la meg kalle dem de fordømmende, med den løggen om full gjenopptagelse i samfunnet? Jo, for å skaffe seg et etisk alibi for sin fremferd! Det hele kom jo i et langt mer flatterende lys når det bak fornødelse, fordømmelse, fengsler og fangeleirer skulle vente et forstående innstilt samfunn.»

«Det er en tanke som ikke har slått meg,» sier jeg, «men den virker besnærende, selv om jeg ikke helt får det til å rime.»

«La meg fortsette,» sier Gullet ivrig. «La oss ta for oss den etter hvert mildere trenden i dommene under landssvikoppjøret. Straffutmålingen ble stadig redusert ettersom oppjø-

ret skred frem. Deretter ble soningstiden satt ned til det halve, og så til en tredjedel for å kompensere de ville dommene som ble avsagt til å begynne med. Og dette må ha skjedd i pakt med folkemeningen, opinionen om du vil.»

Gullet reiser seg opp i sittende stilling, retter øynene mot meg, og fortsetter: «Ikke misforstå meg, er du snill, jeg har med det jeg har sagt ikke villet rettferdiggjøre det såkalte landssvikoppjøret. Det var en uopprettelig og skammelig urettferdighet. Jeg gjør meg bare tanker rundt det hele.»

«Det er det som er så fint,» sier jeg, «man kan misunne meg den datteren jeg har.»

«Og så tilbake til Grimstad,» fortsetter Gullet, «også her sy-

nes det å være noen forstokkede, eller en hård kjerne av slike som ikke våget å være aktive motstandsfolk under krigen, men som leker at de var det i håp om en forsinket helteglorie.»

«Det har du vært inne på før,» sier jeg.

«På Hamarøy oppe i Nordland,» fortsetter Gullet, «synes det ikke å finnes slike. Der feirer de Hamsun som den store forfatteren han var.» Og så tilføyer hun: «Igrunnen synes jeg synd på disse ynkelige personene nede i Grimstad.»

«En dag vil man le av dem,» sier jeg, «og vi kan jo begynne her og nå. Det er jo ikke Hamsun det går ut over, han har lukket sine øyne forlengst. Det er Norges renommé som kulturnasjon som står i fare.»

DIALOG

En fakkel i . . .

(Forts. fra s. 5)

ny samfunnsordning, en form for sosial rettferd, hvor det åpne håndslag er pant på at vi vil stå sammen om å løse alle oppgaver. I Nasjonal Samlings program har vi en sterk spore til styrkelse av hvert enkelt medlems karakteregenskaper.

«med dragning mot et stedse bedre av slektens ånd fra våre fedre».

Hver idé i programmet er så rik at hvert medlem av vår bevegelse får livsinnhold og et rikt arbeidsfelt for alle sine evner og anlegg. Om vi kan nå frem til realisasjonen, avhenger av om vi kan vokse i idealitet, kraft og vilje til innsats. Her stilles store krav til hver enkelt av oss. Totalt sett er NS' program en daglig inspirasjon og et rikt forum for allsidig virke. Vår bevegelse er en stor syntese i alt det beste vi ønsker å nå for vårt land og vårt folk.

Hvem skal tilgi . . .

(Forts. fra s. 1)

norske samfunn». Men det har ene og alene skjedd i kraft av deres egen dyktighet, arbeidsomhet, seige utholdenhet, ukuelige pågangsmot og sosiale tilpassingsevne — mot alle odds og i fravær av all «tilgivelse, og uten at de derfor behøver å ha «innsett at det de den gang gjorde var i strid med norsk lov», som «også en leser» i Trondheim hevder i sitt innlegg.

Hvor sto norske . . .

(Forts. fra s. 3)

Hyllesten til Gorbatsjov var på sitt høyeste her i vest da han fikk Nobels fredspris. Alle de Stalin kalte «vestens nyttige idioter» oppstod på nytt i vår tid, som Gorbatsjovs «nyttige idioter». Vi i Norge vil for all historisk fremtid være ansvarlige for at siste leder av verdenskommunismen Mikhail Sergejevitch Gorbatsjov mottok fredsprisen. Dette ansvaret kan Norge og den Norske regjering ikke fraskrive seg. Vi skulle alle i dette landet visst å stille spørsmål ved en leder valgt i en indre krets av slakterne i Kremli og KGB.

Klippet fra «Morgenbladet». Gjengitt med forfatterens tillatelse.

Den store . . .

(Forts. fra s. 1)

samhold ut over klassene og nasjonal bevissthet. Det var ideer som altfor mange høyroste, knyttenevetruende og maktglade krefter så med altfor meget frykt på.

Tiden var preget av nød og uro. Arbeidskamper, mismot, ledighet og angrep på de idealer og holdninger som hadde vært våre retningslinjer og mål, var i ferd med å overskygge våre nasjonale oppgaver. De tre ordene som inneholder grunnlaget for en sivilisert og human tilværelse, denne perfekte trekklange ble overdøvet av disharmoniske brøl.

Nordmenn står igjen overfor vanskeligheter som krever samhold og innsats for å overvinnes. En uhyggelig krig ble paradoksalt nok redningen sist. En bedre løsning kunne være: *Orden, rettferd, fred.*

Solidaritet med . . .

(Forts. fra s. 1)

tetskjenkla med det finske grannefolket vårt, som vinteren 1939—40 hadde ført sin heltemodige strid mot det kommunistiske tyranniet, og som våren 1941 tok opp denne striden på nytt, då i samarbeid med Tyskland.

Steenstrup fekk sagt det vi alle meinte: At krigen mellom Tyskland og Vestmaktene var eit oppgjør som ikkje kom Norge ved. Men her burde vi fått med det sers viktige poeng, at dei norske styremaktene fram til 9. april hadde ført ein forsvarspolitikk som gav tyskarane full rett til å forsvare seg mot britisk-franske åtak over norsk område.

Til slutt burde vi også fått gjort klårt kva motmennene våre meiner med det upresise uttrykket «nazisme». Dersom det er det nasjonalsosialistiske tankegodset det er tale om, så inneheldt då det svært mykje godt! Serleg då den norske nasjonalsosialismen, slik han var forma ut av Vidkun Quisling, ein av dei største politiske tenkjarane som folket vårt har fostra.

Men heller ikkje den tyske nasjonalsosialismen representerte berre mord og brann og «krystallnetter». Å påstå det er å underkjenne folkefleirtalet si dømmekraft. For Hitler var folkevald! Knapt nokon statsmann har havt eit så solid folkefleirtal bak seg. Og ingen har vore så nær ved å avskaffe renteslaveriet!

Hvor kortsynt . . .

(Forts. fra s. 4)

mellom Spania, Frankrike, Habsburg-riket, England. Sverige gjorde seg gjeldende. Russland og Preussen også. Unge mennesker drepte hverandre hele tiden. Hva kostet tredveårskrigen, Napoleonskrigen, den fransk-tyske krig? Hva kostet første verdenskrig — fire millioner smågutter, bare på Vestfronten, skrev Jens Bjørneboe — og annen verdenskrig? Hvilket uoverskuelig hav av død, lidelse og elendighet representerer ikke denne politikken som menneskene åpenbart ikke kunne gjøre noe med!

Og så skjedde det: I vårt Europa ble det skapt noe sensasjonelt nytt. Europa gjennomførte en omveltning av verdenshistorisk betydning. Europa har bevisst at erkefiender og arvefiender og dødsfiender kan avvikle blod og død og innføre fredelig samarbeid. Europa har satt et eksempel for hele verden som vi ennå ikke aner rekkevidden av. Skjønt kanskje ser vi nettopp i disse dager begynnelsen på ringvirkningene.

Det er denne nye verden, dette enestående, fredelige initiativ mange hos oss vender ryggen, ikke vil ta del i. Hvor kortsynt kan man være?

Klippet fra «Aftenposten». Gjengitt med forfatterens tillatelse.

Fridtjof Nansen . . .

(Forts. fra s. 4)

hver interesse hadde sin representant? Industrien, fiskeriet, akerbruken, åndslivet eller kanskje universitetet osv.

Det forekommer meg at med en tilstrekkelig opparbeidet respekt for sakkunnskap burde dette være en selvfølge. Målet skal være et sakyndig styrt Norge med våkent øye for enkeltmanns initiativ med hver mulighet pleiet og utviklet som potetakeren på Presteskjær fyr.»

I sin tale 17. mai 1915 sier han bl.a.: «Det kan vel ikke nektes at det i vår tids Norge fra øverst til nederst er en følelig mangel på idealisme. — Det går gjennom alle folkets lag en materialisme, og en opportuniste, en sky for offer som er uhellvars-lende. En makelighetens og velværets ånd, som bare vil ha, men ikke gi, — løsenet er rett og rettigheter — men hvor hører vi stort om plikter? Det synes meg som det i vår tids Norge i det hele er en uhyggelig sky for alvor, en mangel på ansvarsfølelse.»

«Ser vi oss om på de forskjellige folk i Europa, må vi vel

innrømme, — hva sympatier vi ellers måtte ha, — at i så måte står det tyske folk særlig høyt. Det er et merkelig skolert og disiplinert folk, som i dyktighet har en fremtredende plass blant folkene nær sagt på alle områder. Hva kan dette komme av? Stoffet i tyskerne skulle da ikke være så meget anderledes og bedre enn i andre europeiske nasjoner. Spør vi folk i Tyskland om grunnen, — folk av de forskjelligste klasser; arbeidere, arbeidsgivere, bønder, bymenn, industridrivende eller handelsmenn — og vi vil få det samme svar: «Det skylder vi militærtjenesten som har lært oss orden, disiplin og organisasjon. Vil De ha bevis, så se det tyske folks produksjons-evne i denne tid.» Hvordan står det norske folk i så måte? Hvordan er våre evner utviklet?»

Under en fjelltur i Rondane i juli 1916 skriver han ned disse tanker:

«En gjenfødelse må komme — en ny tid, med nye idealer — da de åndelige verdier igjen er blitt målet, og de materielle bare er et middel, — da mobben og middelmadigheten ikke lenger regjerer verden; men de store ånder fører menneskene mot høyere vidder, — da hver åndelig oppdagelse, hver seier i åndens verden blir hilset med den begeistring som de materielle nå, — da menneskene lever for et større, skjønnere, enklere liv.»

I en artikkel fra 1929, MIN TRO, avslutter Fridtjof Nansen denne med disse ord.

«Det som er nødvendig er at følelsen av solidaritet og nestekjærlighet må gjennomtrengte alle-våre handlinger og tanker. Og vi skal alltid huske på at kjærlighet og toleranse er de skjønneste trær i skogen.»

Allierte forbrytelser . . .

(Forts. fra s. 2)

måneder og år etter skipskatastrofen på strendene ved Neustadt, Pelzerhaken, Sierksdorf og Haffrug. Til sist var det bare knokkeldeler som ikke lenger kunne identifiseres.

Hvordan kunne det være mulig at de engelske drapspiloter og foresatte åpenlyst ikke gjorde noen forskjell på å drepe — med hvilke som helst drapsmidler — disse konsentrasjonsleirfanger, politikere og motstandskjemper?

Forøvrig under krigen har det også forekommet gjentatte ganger at kz-innsatte er drept ved flyangrep på industri- og trafikkanlegg i midlertidige oppholdsleire og uttagelsesvis også i hovedleire. Kz-fangene i Sachsenhausen led 1944/45 følgende tap av døde under flyangrep:

28. februar 1945

50 fanger ved flyangrep på et jernbanetog.

2. mars 1945

12 fanger på banestrekningen Ennerich-Eschhofen.

22. mars 1945

Ved et flyangrep kz Sachsenhausen og på Oranienburg (uten tallangivelse).

10. april 1945

250 døde ved et bombeangrep på en oppholdsleir ved Sachsenhausen Teglverk.

Ca. 15. april 1945

Noen hundre kamerater ved et kraftig bombardement av en SS-leir utenfor kz Sachsenhausen.

19. april 1945

230 fanger ved et bombeangrep på Heinkelverkene ved Oranienburg.

20. april 1945

Allierte eskadre slipper sin bombelast over Oranienbaum. Flyveblad med beroligende tekst blir kastet over Sachsenhausen.

3/4 april 1945

1300 drepte fanger etter bombeangrep på en utenomleir til KZ-Mittel-Dora.

Til forskjell fra Meyers 24 bind blir det hos Ploetz nevnt en annen skipskatastrofe:

«Rømningstransport fra Østpreussen og Danzigerbukten. Tilsammen 2.002.602 flyktninger, soldater og sårede evakuert, hvorav 14.000 druknet under sjørtransporten (damperne «Gustloff», «Steuben» og «Goya», skutt i senk av sovjetiske ubåter.)»

Denne — verdens største skipskatastrofe — sørget russerne for den 28/1 1945. Det 25484 brt. store skipet «Wilhelm Gustloff» med ca. 12.000 flyktninger og sårede ombord ble senket sammen med «General von Steuben» med 3.000 flyktninger ombord, «Goya» med 7.000 flyktninger i Østersjøen av en russisk u-båt, S 13 (orlogskaptein Marinesko).

Angivelse av 14.000 omkomne i Ploetz «Annen verdenskrigs historie», kan ikke være riktig, idet det ikke foreligger beretning om at mere enn 838 av disse 22.000 flyktninger på disse tre skip, ble reddet (av tyske orlogsfartøyer)!

Heller ikke forfattere av krigsbøker har berettet noe om katastrofen i Lübeckerbukten, og det er også sjelden noen som berører senkningen av «Gustloff-Steuben-Goya».

Vi stiller et tilleggs spørsmål til det ovenstående: Hvorfor tier en offentlig og i historie-bøkene om det som de britiske jabo-flyvere forårsaket i Lübeckerbukten i de siste dager av den andre verdenskrigen med offerdød av rundt 7.000 motstandsfolk, krigsfanger og de til vakt utkommanderte, tidligere sårede front-soldater?

Skandinaver og . . .

(Forts. fra s. 1)

rede på veien dit. Bitre og intensive kamper hele dagen den 4. Om kvelden får komm. ordre om å slå seg ut av omringningen før de blir tilintetgjort. Største-parten av divisjonen, nesten 3.000 mann skal følge gen. Puaud. Mesteparten gamle legionærer, dødstrette og ikke så veldig disiplinerte. En del var mismodige. Meningen var at de om mulig skulle forsøke å smyge seg ut i ly av mørket, uten annen utrustning enn våpen og ammunisjon. Dette brøt de imot og kom i kamp. De retirerte, gjorde en bue og befant seg om morgenen den 5. i intensiv artilleri-ild ute på et åpent felt. En tett tåke la seg over trakten og reddet en del. I alle fall de som kom seg unna — for tåken lettet like plutselig som den var kommet,

og største delen av avdelingen ble meiet ned. Puaud ble såret og forsvant. Ca. 600 av dem som kom unna her, deltok i forsvarskampene ved Kolberg. Liksom en del av de avskårne fra 26/2 deltok i Gotenhafen (Gdynia). De siste få overlevende på begge steder ble trukket ut sjøveien.

Etter katastrofen den 5. overtar Krukenberg kommandoen med Zimmermann ved sin side. Retretten vestover arter seg som en sammenhengende ilmarsj uten ende, ut til kysten og langs med denne. Russerne forsøker hele tiden å sperre veien for angrep fra alle kanter. Iblant får franskmennene støtte av marinen som ligger utenfor og deres fly. Tusenvis av flyktninger, mest kvinner, barn og gamle, trygler om soldatenes hjelp. De blir eskortert ut av et helvete, som en del av dem allerede har blitt erfaringer fra. Franskmennene må gå flere turer m. flyktninger og samtidig slåss

mot overmakten. Sårede og syke skal med — mange må bæres. Soldatene går til de stuper av tretthet og sult. Rast en time eller to — og på'n igjen — alt for å redde liv.

Endelig — den 12/3 når de de tyske linjene ved Odermunningen. De har lykket! 10.000 flyktninger har de reddet. Mødrene får barna i armene igjen fra soldatene og alle fortsetter taknemmelige og lykkelige vestover. Ved Anklam den 15. blir «Div. Charlemagne» igjenværende 1.100 mann til «Regiment Charlemagne». Herfra skjer forflytningen i ordnet marsjkolonne. De utmerker seg som de siste syngende på Mecklenburgs veier. Den 24. ankommer de Carpin ved Neustrelitz. (Zimmermann hadde endelig latt seg overtale til å få behandling av sitt alvorlig skadete ben og ble igjen i Anklam).

I hvilestilling ved Neustrelitz skal Charlemagne «omorganiseres og friskes opp» og få nye våpen. De våpen som de hadde igjen fra kampene ble overlatt til kjempende enheter da Charlemagne gikk i hvilestilling.

De som ønsker det kan nå avslutte kampen og inngå i en arbeidskommando. I sluttstriden vil Krukenberg bare ha kamphenheter hvor både offiserer og menige uten betenkning er innstilt på, om nødvendig, å gå i døden.

Av 1.100 mann vil 700 kjempe til slutten. Disse avlegger eden pånytt om «troskap og tapperhet inntil døden». «Regimentet» fordeles på to bataljoner: Bat. Fernet, elitebataljonen, med nærkampkompaniet under «Zyklonen» Weber, og bat. Jauss. Alle hardkjøres nå i intensive og anstrengende øvelser med sikte på nærkamp.

Natten 23./24. april kommer det ordre om å forsvare Reichskanzlei. Pga. manglende transportmidler, må forflytningen skje i to omganger. Krukenberg med stab og bat. Fernet skal med i første transporten, + et komp. fra bat. Jauss, ledet av Rostand. 350 mann kommer med første turen, — som også blir den siste. Den russiske ringen rundt Berlin lukket seg mens de avanserte mot sentrum. De måtte slå seg igjennom sovjetstyrker for å nå Stadtmitte.

Natten til den 25. får Krukenberg ordre av Gen. Weidling å overta restene av Div. Nordland etter Brigf. Ziegler. (Det er nordmenn, dansker, finner og svensker). K: «Hvor finner jeg Nordland?» «Det er det ingen som riktig vet. Man treffer dem litt overalt.» K: «Kjemper de ikke?» Weidling: «Om de gjør, men nordmenn og dansker har visst en egen oppfatning om krig. Jeg tror De finner kommandoen i Hasenheide. Telefonforb. er brutt». — Ziegler klager på at Weidling m.fl. kre-

ver det umulige av hans menn. Krukenberg: «Hvor mange mann har De?» «Mindre enn 100, kanskje sytti». Av regimentene Norge og Danmark er det bare 70 mann igjen! Ziegler vet bare noenlunde hvor de er, — «det skal være noen igjen der og der, men problemet er å få kontakt med dem».

... Jean Mabire forteller så engasjert om kampene at leseren blir aktiv deltager. Jeg blir en av gutta, lærer dem å kjenne og føler meg — tross helvetet omkring oss — trygg i gjengen. Lederne, Fernet, Zyklonen, Rostand, Olliver, Michel, alle sammen, er førere som aldri gir en ordre som de ikke selv er villig til å utføre. De lever — for sine menn. Krukenberg likedan. Zyklonen Weber plukket egenhendig 13 tanks med «Panzerfaust» bare i Berlin. Og så alle de andre gutta — hvilken herlig gjeng! Reberto med mesterstuppet da han gikk til værns med en kanalbro som ble sprengt da de slo seg inn i byen. Levast som reddet lasten på ølbilen som vellet i kampen. Vaultot, Evrand, de Lurien og alle de andre. De har fantastiske og grufulle opplevelser bak seg for et helt bibliotek, om de skulle beskrives... Jeg deler deres entusiasme og spenningen i kampen, sorgen når noen stuper. Og avmakten og frustrasjonen når vi ingenting kan gjøre for å forsvare kvinner og barn som skrimer som dyr i dødsangst når de skjendes eller sprettes opp av rødegardistene som — på Ilja Ehrenburgs oppfordring — bare forsyner seg av sitt «rettmessige bytte».

Det velter seg i oss ved synet av opphengte kameras og oppskårne kvinnelik, med kjolen over hodet. «I går slo vi med begeistring — fra nå av slåss vi i raseri». Franskmenn og skandinaver tevlere om hvem som knekker flest russertanks. Resultatet blir at de sperrer flere gater med panzerlik, så russerne må taue dem unna for å komme frem. «Den tar jeg». «Nei, nå er det min tur. Du har jo allerede fire».

I et inferno av motorlarm og detonasjoner, kuleregn og pipende granater, avanserer tre mann fremover gaten. Hvor granatene treffer faller det murblokker i gaten og murpussen tetter nese og munn. De tre dekker hverandre og springer frem fra dør til dør, fra kjellernedgang til en murblokk. I en kjellerdør blir de vinket inn: «Vil dere ha en kopp sjokolade?» De visste at sjokoladen var blass, men jenta var så søt og tilbudet så godt og overraskende at de måtte gi seg tid.

Når et russ. bakholdsangrep truer med å stenge dem inne, farer Douraux som stormvind i spissen for sine karer, sjokkerer russerne og rydder gaten. En offiser fra Nordland er vitne til

bedriften og roper Douraux til seg, tar av seg sitt Jernkors av første klasse og setter det på Douraux.

Ingen er lengre hel, uniformene er skutt i filler, trettheten og særlig tørsten er iblant uutholdelig. Øre, nese og hals er fulle av murpuss. Men — så lenge de er istand til å gjøre noe nytte, nekter de plent å forlate kameratene. «Jeg er snart brukbar igjen, la meg få være her». Fernet: «Du får i alle fall la legen se på deg». Og Fernet selv da han fikk et skudd igjennom benet: «Min plass er hos dem jeg har ansvar for». Krukenberg: «Dette er en ordre, De blir her!» Da Weber hadde gravd frem de Lurien, som eneste overlevende i ruinene: «Jeg lever! Og jeg kjemper videre». «Ikke tale om. Du skal korteste veien til Sanitetsposten!» Kameratskapet er blitt til et kjært og trygt hjem for dem alle — fra Krukenberg til yngstemann. Ansvaret for nesten sitter i ryggraden på dem og de har mental styrke til å velge handlingsalternativ uten tanke på å redde eget skinn. Ingen kan innbille meg at de behøver ordre for å holde stillingen. Om de er alene eller flere sammen i kampen så føles alltid tilhørigheten like sterk.

Fanatikere. Javel — men det som er hellig for dem, gjør dem kompromissløse — er en visjon om et forenet Europa uten bolsjevisme, en idé som majoriteten kan skrive under på idag.

Fra bokens forord henter jeg noen ord fra en fersk uttalelse av en sveitisk pedagog:

Fortiden vender ikke tilbake, og slett ikke i samme skikkelse. Men det som var stort i den, — edelt tenkt og oppriktig trodd, — fylt av kjærlighet og begeistring — og beredt til det største offer. Det kommer til å lyse evig og bli en spore og en kraftkilde så lenge det finnes en europeisk mennesklighet!

Mot midnatt den 1/5 1945 ebbet kampene ut ved Reichskanzlei. En «håndfull» skandinaver gikk straks etter til et utbrytningsforsøk. Noen kom hjem. Det samme gjaldt en liten gruppe med Weber. Krukenberg og de få han hadde hos seg i staben, forsøkte også. Men de kom ikke langt. Ziegler og et par skandinaver hadde slått følge med dem. Ziegler falt og de fleste ble tatt til fange. Patzak, som skulle gi Fernet ordre om «ild opphør», nådde aldri frem. Det meste av den 2. mai var gått før de ca. 30 mann endelig lot seg overbevise av hva de så, at kampen var definitivt slutt. Noen av dem falt under utbrytningsforsøket, noen tatt til fange og noen klarte seg.

Takket være avslutning den 1/5, så ble det noen igjen til å fortelle oss om det som hendte.

VENNEGAVER

TIL «FOLK OG LAND»

Vi kvitterer denne gang for
tilsammen kr. 5.800.-.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

K. S., Prestfoss	Kr. 50,-
B. A. M., Haugesund	Kr. 50,-
B. R., Revetal	Kr. 75,-
O. R., Vågåmo	Kr. 70,-
E. G., Arendal	Kr. 100,-
L. O., Arneberg	Kr. 200,-
P. H., Stabekk	Kr. 50,-
L. R., Brandbu	Kr. 100,-
L. S., Oslo	Kr. 350,-
K. S., Askim	Kr. 100,-
T. D., Dublin, Irland	Kr. 350,-
G. E., Sverige	Kr. 40,-
H. E., Burfjord	Kr. 130,-
B. J., Sagstua	Kr. 120,-
A. G., Sandane	Kr. 150,-
J. R., Oslo	Kr. 50,-
N. D., Leksvik	Kr. 50,-
K. M., Sverige	Kr. 50,-
D. H., Sverige	Kr. 160,-
H. L., Skodje	Kr. 100,-
F. G., Haugesund	Kr. 150,-
T. R., Hell	Kr. 100,-
E. H., Meisingset	Kr. 50,-
I. T., Sverige	Kr. 240,-
J. T. S., Gran	Kr. 170,-
W. H., Svolvær	Kr. 150,-

G. S., Harstad	Kr. 70,-
G. S., Bjonerøa	Kr. 70,-
A. V., Vadheim	Kr. 50,-
S. K., Sverige	Kr. 50,-
E. A., Danmark	Kr. 40,-
H. V. B., Drøbak	Kr. 50,-
R. S., Stavanger	Kr. 20,-
K. R., Kongsvinger	Kr. 300,-
B. G., Sande	Kr. 150,-
S. G., Oslo	Kr. 50,-
I. A., Heimdal	Kr. 70,-
W. H., Be	Kr. 50,-
B. Aa., Sunde	Kr. 150,-
O. M., Skarnes	Kr. 370,-
O. J., Nedenes	Kr. 70,-
A. H., Lena	Kr. 150,-
K. S., Skien	Kr. 100,-
A. W., Sokna	Kr. 50,-
O. L., Akland	Kr. 50,-
E. F., Kapp	Kr. 130,-
O. W., Oslo	Kr. 50,-
S. L. Aa., Vang	Kr. 100,-
H. S., Østerås	Kr. 300,-
T. S., Canada	Kr. 40,-
O. N., Sverige	Kr. 65,-

Regiment Nordland og bolsjevismen

I det meget gode radioprogrammet «Sånn er livet» 14. februar der bl.a. tre frontkjempere deltok, kom det mot slutten en innringning fra Trygve Bull. Han var positiv til et frontkjemperminnesmerke på offentlig grunn, men ønsket å påpeke at ikke alle frontkjempere kan påberope seg kamp mot bolsjevismen som grunn, idet de frivillige i Regiment Nordland meldte seg flere måneder før krigen i øst.

Flere ganger og ikke minst i en artikkel av P.O. Storlid har vi påpekt følgende: Quisling hevdet helt fra begynnelsen av at ikke-angrepspakten mellom Tyskland og Sovjetunionen ikke ville vare. Etter 9. april var det ikke så greit å gi offentlig uttrykk for det, men i en rekke interne NS-møter ga Quisling i 1940-41 uttrykk for at *sluttoppgjøret ville komme mellom Tyskland og Sovjetunionen*, og at det var grunnlaget for hele hans politikk. Blant dem som meldte seg til Regiment Nordland, var mange av de mest trofaste medlemmer av Nasjonal Samling, og det er utenkelig at disse ikke var klar over hva Quislings oppfatning var. De var seg utvilsomt meget vel bevisst at det var i øst den viktigste kampen ville komme.

Skumle greier

Historikeren Harald Berntsen sier i Aftenposten 16/2: «Renessansen av rehabiliteringen av nazistene er skummel. Dahl og Sørensen vet ikke hva de leker med. De nyanserer ved å viske ut. Gammelnazistene er kjempefornøyde. Det har de grunn til.»

Mannen som våger å kritisere sine kolleger på denne måten, utga i fjor selv en alt annet en kritisk bok om Johan Nygaardsvold. På bokomslaget står det om «Gubben» at han var «en av århundrets mest markante norske politikere». Det kan synes mye om norske politikere, men dette synes vi var vel drøyt. Vi kommer tilbake med en anmeldelse av Berntsens bok.

Sovjet-Norge

I 1934 presenterte AUFs avis «Arbeider-Ungdommen» følgende versjon av vår nasjonalsang:

*Snart vil bonden økser bryne,
reise seg til strid.
La revoltens våpen lyne
for den nye tid.
Kom, arbeider, ut på gater
hvor vi kjempe kan,
kanskje først på barrikader
fri vårt fedreland.*

*Sovjet-Norge, ropet gjaller,
blod vårt flagg har malt.
Følg signalet når det kaller
internasjonalt.*

**HAR DU BETALT
BLADPENGENE?**

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag, tirsdag og torsdag kl. 11-15.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Vil vår kultur forgå?

Av Balder

I 1946 utkom det i Oxford en bok med den beskjedne tittel «A Study of History», skrevet av Arnold J. Toynbee. Boken ble oversatt til norsk i 1949, og her fikk den en tittel som var riktige: «Historien i nytt lys». Toynbee la nemlig frem en helt ny historisk teori om kulturenes vekst, blomstring og fall. Han tar for seg de fleste kulturer vi kjenner fra historisk tid og viser at de har utviklet seg etter et bestemt mønster. Hans hovedtese er at det må eksistere en viss motstand for at en kultur skal vokse og blomstre, og at en kulturs forfall ofte skyldes at motstanden blir for liten og at det bekvemme og behagelige tar overhånd. En kultur kan imidlertid også stanses i sin utvikling ved at påkjennningene blir for store og uoverkommelige. Eskimoisk kultur er et eksempel på en abortiv kultur. Eskimoenes livsform er ganske enkelt for hard til at deres kultur har kunnet utvikle seg til noe mer enn som så. På den annen side er jo også den polynesiske kultur å anse som abortiv, fordi livsformene har vært for lette.

Motstand og ytre påvirkninger kan være så mangt fra krigerske naboer over matmangel til umulige klimatiske forhold. Det siste hindret dessverre vår

opprinnelige norrøne kultur i å utvikle seg til noe virkelig stort. Isteden ble den oppslukt av den kristen-hellenske kultur, selv om enkelte norrøne trekk fortsatt lever.

Den kristen-hellenske livsform har preget nordmannens liv i snart tusen år og knytter oss til Europa og de land utenfor Europa som bygger på den, slik som Amerika og Australia. Ingen annen kultur har til i dag vist tilsvarende styrke, og ingen har som den greid å sette sitt stempel på verden. Den har på godt og ondt vært meget ekspansiv. Det er mangt vi har grunn til å skamme oss over, som f.eks. behandlingen av de opprinnelige amerikanske folkeslag, men i det store og hele må vi ha lov til å si at den kristen-hellenske kultur har bragt menneskene betydelig fremover på de fleste felter. I alle fall er den *vår*, denne kultur.

Gjennom hundrer av år har kristen-hellenismen hatt sin vekst og blomstring. Står den nå foran avblomstringen? Det er det store spørsmål.

Det er helt klart at vi vil møte meget store utfordringer. Mens europeernes egen kulturbevissthet er meget svak, ser vi hvor-

dan muhammedanismen i øst og øst opplever en renessanse og blir mer aktiv og pågående enn den har vært på mange hundre år. Det er klart at det foreligger en sterk utfordring her, en utfordring som ikke blir mindre på grunn av den omfattende muslimske innvandring til Europa.

Kanskje vil akkurat dette føre til at vi blir oss mer bevisst de viktigste elementer i vår egen kultur og sørger for å slå ring om dem. Kanskje er det vår velstand som er den største fare fordi den får oss til å konsentrere oss så sterkt om det materielle. Vi er iferd med å glemme og å gi opp de enkle dyder som har vært fundamentet for våre forfedres liv og virke. Jeg tenker på slike ting som rettskaffenhet, pliktroskap, annen troskap, arbeidsomhet, nøysomhet og alle de andre gode egenskaper som vi alle ennå kjenner så vel, men som vi ikke alltid gjør til vår rettesnor.

Jeg er ganske sikker på at om vi ikke tar et krafttak for å gjenopprette våre gamle, kristen-hellenske idealer, vil vår kultur bryte sammen. Vi vil forgå i materialisme og bekvemmelighet, slik Toynbee har pekt på det når det gjelder mange andre kulturer.

I sport er nasjonalisme tillatt

Av Hans Olavsén

Vinterolympiaden i Albertville ble så absolutt den mest vellykkede for Norges vedkommende. Det ble gull rett som det var, og folket jublet.

Ja folket jublet og fikk tårer i øynene. Tåpelig, selvfølgelig! Hvorfor skulle man felle tårer over tre tilfeldige fyrer som kom først i mål på tredvekilometeren eller over at et par unggutter sto øverst på pallen etter 1500-meteren? Hvorfor skulle det ha noen betydning at disse folkene er nordmenn? Ytterst forkastelig! Nasjonalisme i sin verste form! La oss se å få slutt på det.

Det er bare det at det lar seg ikke gjøre å få slutt på det. Vi

nordmenn utgjør et fellesskap. Historien og kulturen foruten utallige andre ting binder oss sammen. Vi tenker og reagerer svært ofte likt. Vårt fedreland og vårt folk gir oss trygg grunn å stå på. Her hører vi hjemme. Her er våre røtter, og det verste man kan gjøre, er å rive opp røtter. Det ødelegger liv.

La oss bare slå det fast: At nordmenn blir varme om hjertet og nasjonalistiske når en av våre går først i mål, er bare en sunn og naturlig ting. Vi må bare utvide dette til alle områder. La oss anstrenge oss for å oppnå

gode resultater på *alle* områder, og la oss glede oss når det skjer. La oss glede oss når det går godt for norsk skipsfart og når det settes eksportrekord i fiskeriene eller industrien. La det varme vårt hjerte når norske bedrifter har overskudd så det monner, eller når en norsk bok blir oversatt til et utenlandsk sprog. Det er så mye vi kan glede oss over.

Nasjonalismen er en drivkraft som er gitt oss i gave i og med at vi er født inn i et bestemt folk. Det er meningen med denne gave at vi skal bruke den til å utfolde våre evner til gagn for den hele verden.

Svenska Dagbladet om Quisling-dommen

Avisen skriver:

«Man får imidlertid ikke glemme at både Quisling og tyskernes invasjonsplaner med letthet ville vært kastet overbord dersom regjeringen Nygaardsvold hadde vist større forståelse for den ansvarlige norske militærsejers energiske begjæringer

Av John Sand

om forsterket beredskap. Til tross for den overhengende fare var de norske sosialdemokratiske ledere fremdeles innfanget i de forsvarsnihilistiske doktriner, som psykologisk-politisk sett var den første årsak til Quislings desperasjon.»

I forbindelse med ovenstående nevner jeg at Sverige mobiliserte en brigade allerede 8. april 1940. Brigaden var helt og holdent motorisert. Den besto av brigadestab, gruppestab, 3 bataljoner + 1 artilleribataljon (12 kanoner) og noen mindre avdelinger.